

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

CLEVELAND 3, O., MONDAY MORNING, APRIL 2, 1945

LETO XLVIII—VOL. XLVIII

Eisenhower pozivlje Nemce, naj se takoj vdajo. Vse Porurje je zdaj v jeklenih rokah zaveznikov

PARIZ, 1. aprila. — Sinoči so zavezniki zaprli vse Porurje v trdne klešče, iz katerih se skušajo Nemci prebiti proti Berlinu, do koder je samo še 170 milj.

Včeraj je general Eisenhower pozval vse razkropljene nemške oddelke naj se vdajo. Povedal jim je, kako je njih nadaljni boj brez vsakega pomena, ker sta se zdaj pridružili armadam preko Rene še dve armadi, in sicer 15. ameriška in pa 1. francoska tako, da je zdaj proti Nemcem onstran Rene devet zaveznikovskih armad.

Toda nemške kohorte kažejo, da se nameravajo boriti do zadnjega. Zdaj kažejo vsa znamenja, da se zbirajo nemški oddelki ob reki Weseri, da se spoprimajo v brezupnem boju z zavezniki. Ta boj je sicer za nemško stvar brez vsake hasni, vendar se zna razviti v zadnjo bitko, ki bo zelo krvava.

Zavezniki častniki so prepričani, da bodo poskušali Nemci še eno ofenzivo, predno bodo priznali poraz. Malo je častnikov, ki so bili že v boju z Nemci, ki bi mislili, da bo vojna končana prej kot v dveh do treh mesecih.

Jasno je, da je nemška armada kot bojna sila že poražena,

toda fanatični nacisti tega še vedno nočejo priznati. Ali se tega ne zavedajo, ali so pa toliko fanatični, da se ne podajo do zadnjega.

V porurškem bazenu so zdaj obkoljene tri nemške armade. Vse industrijsko Porurje, glavni arzenal za nemške armade, je ali izolirano, ali pa leži v razvalinah.

Nemci so se vrgli na zavezniške z vso silo pri Paderbornu, kakih 100 milj severovzhodno Kolina, kjer sta završili kolobar okrog Porurja angleška in 1. ameriška armada. Toda Nemci se zastoj zaletavajo v zavezniki zid.

Petnajsta ameriška armada je 5. ameriška bojna sila onstran Rene. Poveljstvo še ne izda natančno kraja, kje je 15. udarila preko Rene.

Prva francoska armada je udarila preko Rene nekje pri Karlsruhe in prodira vzhodno proti močni opoziciji sovražnika.

Na jugu prodirata 7. ameriška in 1. francoska armada vzhodno, da bi preprečili nacistem beg v bavarske hribe, kjer namerava zbrati Hitler svoje sile za zadnji odpor.

Na skrajnem severu zavezniki fronte je pa kanadska armada udarila v Holandijo. Holandski civilisti pripovedujejo, da se

umičejo Nemci z vso naglico iz severne Holandske, da uidejo pasti.

Gen. Eisenhower je po radiu pripovedoval nemškim oddelkom, na kak način naj se podajo, to se pravi, da se približajo zavezniki oddelkom ob glavnih cestah brez orožja in brez čelade na glavi.

To poslanico nemškim četam so začele razpošiljati radijske postaje včeraj ob 9:15 zvečer.

Nemci se podajajo v tisočih. V petek jih je dobila prva armada 11,206, tretja armada 10,000, sedma 1,800, angleška 1,500, skupaj v 72 urah 85,000 vojnih ujetnikov.

Ameriške oklepne divizije so pustile zadaj porurška mesta Essen, Duesseldorf, Hamm, Dortmund in Duisburg, pa udarile preko Westfalije s tako naglico, da so našle v nekem nemškem glavnem stanu še gorka jedila na mizi. Delo čiščenja v Porurju samem je pa prepuščeno 9. ameriški armadi.

General Patton ima zdaj dve diviziji, ki prodirata proti Berlinu in sicer tako naglo, da ju komaj dohajajo potrebščine. Tretji armadi morajo zdaj dovažati gazolin transportna letala, tako naglo prodira naprej.

Sovjeti zahtevajo za poljsko vladu vabilo na konferenco

London. — Moskva je prišla na dan z zahtevo, da se pošlje komunistični poljski vladi vabilo na konferenco Združenih narodov, ki se bo pričela 25. aprila v San Franciscu.

Moskva pravi, da če Anglija in Amerika ne priznata poljske vlade v Lublinu, da to še ni vzrok, zakaj bi se ji ne poslalo vabilo na konferenco.

Sovjetska vlada je svojo zahtevo močno podčrtala in pravi, da pričakuje odgovora na to v "najkrajšem času." Istočasno je pa naznanjal radio iz Moskve, da ni nobenega upanja, da bi se postavilo novo poljsko vladu, kakor je to zaključila konferenca velikih treh na Krimu.

Tako ameriška kot angleška vlada pa pravita, da ne bosta povabili na konferenco Združenih narodov poljske vlade v Lublinu. Le, če se iz obeh poljskih vlad sestavi ena, bo ta povabljena na konferenco, kakor je to določila konferenca velikih treh na Krimu.

Vse najboljše!

Danes obhaja poznani Joseph Hočevar iz 14811 Darvin Ave. 70 letnico svojega rojstva. Mr. Hočevar je eden izmed naših pionirjev tukaj, saj se nahaja v Ameriki že nad 50 let. K čestitkam sorodnikov, prijateljev in znancev se pridružujemo tudi mi ter našemu zvestemu naročniku želimo še mnogo let trdnega zdravja. Bog Vas živi, Joe!

Prijazen obisk

Na velikonočno soboto nas je obiskal Mr. John E. Lokar, osebnih tajnik guvernerja Lausche. Povedal nam je mnogo zanimivega iz ohijske prestolnice in tudi omenil, da naš France vse preveč dela in skrbi. Včeraj popoldne nas je pa poklical sam guverner Lausche in voščil vse se naše praznike. Hvala za prijazen obisk in klic, fanta!

Važna seja

Nocoj ob osmih ima sejo društvo sv. Marije Magdalene 162 KSKJ. Seja bo v novi šoli sv. Vida soba št. 6. Tajnica bo pa pobirala assessment od šestih zvečer naprej.

Tedenski koledar za racioniranje

KONZERVE — Plave znamke X-5, Y-5, Z-5 in A-2 do X-2 so veljavne zdaj.
MESO, sir, sirovo maslo itd. — Rdeče znamke Q-5 do Z-5 ter A-2 do P-2 so veljavne zdaj.
MAŠČOBA — Za rabljeno kuhinjsko maščobo dobite pri mesarju dva rdeča pointa in 4 cente za vsak funt.
SLADKOR — Znamka 35 iz knjige 4 je veljavna do 2. junija.
ČEVLI — Znamke 1, 2 in 3 "airplane" iz knjige 3 so veljavne zdaj.
GAZOLIN — Kuponi A-15, vsak za 4 galone, so veljavni do 21. junija; B-6 in C-6 ter B-7 in C-7, dokler jih imate kaj.

Sovjetske armade so 11 milj daleč v Avstriji, 33 milj od Dunaja

London, 1. aprila. — Sovjetski tanki so prodrli enajst milj daleč v Avstrijo ter prodirajo proti Dunaju od južnovzhodne strani. Do avstrijske prestolnice imajo Rusi še 33 milj, do čim so oddaljeni od Dunajskega novega mesta še 12 milj.

Druga ruska kolona prodira pa v južni Madžarski proti avstrijski meji in se nahaja točno na 39 milj od Gradca in 117 milj od Italije. Rusi so še 11 milj od glavne deželne ceste, ki veže Dunaj z Italijo.

Na severu so sovjetske čete počistile zadnje ostanke nemške garnizije v trdnjavi Kuestrin, 38 milj vzhodno od Berlina.

Razne važne vesti iz prestolnice

* Državni oddelek vlade je zavrnil apel 14 južnoameriških držav, da bi zvišal ceno zelenim kavim zrnom. Tega ne dovoli, ker hoče preprečiti inflacijo tako doma kot v drugih ameriških republikah.

* General Motors namerava zgraditi v Avstraliji tvornico za gradnjo avtomobilov. Ako uspeša pogajanja z avstralsko vlado, potem bo imela ta družba izrecno vso pravico za gradbo avtov v Avstraliji.

* Vojni oddelek je odločil, da se ranjene vojake, ki so bili pripeljani domov z onstran morja in za katere se ne more dobiti nobene pripravne službe v armadi, na zahtevo lahko pošlje v civil.

Nov grob

Včeraj jutraj ob 6:13 je umrl dobro poznani rojak John Terškan, star 74 let. Stanoval je na 986 E. 209. St. Bil je eden prvih slovenskih celharjev v Clevelandu in njegove fino posušene izdelke so ljudje radi kupovali. Doma je bil iz vasi Orle pri Ljubljani, odkoder je prišel v Ameriko pred 42 leti. Tukaj zapuščala žalujčo hčer Ivo, v Geneva, Ohio, brata Josipa, v stari domovini pa hčer Angelo poročeno Pust in sestro Marijo Frankovič. Bil je član samostojnega društva Srca Jezusovega. Pogreb bo v četrtjek jutraj ob 8:45 iz Svetkega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Kristine. Truplo bo položeno na mrtvaški oder jutri popoldne. Na izrecno željo pokojnega se cvetje hvaležno odklanja.

MARTIN LUTER ŠE VEDNO STOJI V WORMSU

Worms ob Reni. — Kip nemškega Martina Lutra, začetniška nemškega luteranstva, še vedno stoji v tem mestu, čeprav so bombe razdejale vse okrog njega. Bombardiranje je tudi dobro prenesla katoliška katedrala sv. Petra in Pavla, ki je bila zgrajena leta 1000. Samo par šip je strlih v cerkvi.

Popolnoma je pa razdejana luteranska katedrala, ki je bila zidana 1709. Samo njene štiri stene štrle kvisku in pa del zvonika.

Premogariji ostanejo še na delu, dokler bo podpisana nova pogodba

Washington. — V soboto o polnoči je potekla pogodba med unijo premogarjev in med premogarskimi družbami. Nova pogodba ob tem času ni bila še podpisana in John L. Lewis bi bil lahko napovedal stavko, kot so to odglašovali primogariji pred nekaj dnevi.

Toda vojni delavski odbor je ukazal, da ostanejo premogariji na delu, dokler bo podpisana nova pogodba. Lewis je pristal na to, toda pod pogojem, da se premogarske družbe pismenim potom zavežejo, da bodo dobili premogariji približke pri plači pod novo pogodbo od 1. aprila naprej.

Nov grob

Včeraj jutraj ob 6:13 je umrl dobro poznani rojak John Terškan, star 74 let. Stanoval je na 986 E. 209. St. Bil je eden prvih slovenskih celharjev v Clevelandu in njegove fino posušene izdelke so ljudje radi kupovali. Doma je bil iz vasi Orle pri Ljubljani, odkoder je prišel v Ameriko pred 42 leti. Tukaj zapuščala žalujčo hčer Ivo, v Geneva, Ohio, brata Josipa, v stari domovini pa hčer Angelo poročeno Pust in sestro Marijo Frankovič. Bil je član samostojnega društva Srca Jezusovega. Pogreb bo v četrtjek jutraj ob 8:45 iz Svetkega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Kristine. Truplo bo položeno na mrtvaški oder jutri popoldne. Na izrecno željo pokojnega se cvetje hvaležno odklanja.

Amerikanci so zopet invadirali en otok v bližini Japonske

Guam, 2. aprila. — Na velikonočno nedeljo jutraj so ameriški marini in pehota 10. armade invadirali otok Okinawa, ki je del Ryukyus otočja. Otok je oddaljen od Japonske samo 325 milj. Danes jutraj so imeli Amerikanci v rokah 8 milj obrežja, tri milje globoko v notranjost.

Admiral Nimitz poroča, da je na otoku od 60,000 do 80,000 Japoncev, ki pa invazije niso pričakovali, zato so nudili pri izkrcanju ameriških čet le slab odpor. Na otok se je izkrcalo, kot pravijo, do 100,000 ameriških čet.

Pri obrežju leže ameriške bojne ladje, ki neprestano buhajo izstrelke na japonske pozicije, da invadniki lažje prodirajo v notranjost otoka.

Iz raznih naselbin

Slickville, Pa. — Iz nemškega ujetništva se je oglasil S/Sgt. Stanley J. Repas, ki je bil prvotno naznanjen kot pogrešan. Svoji materi Mary Repas je poslal dopisnico, datirano 16. jan. Piše ji, da se nahaja v ujetništvu od 16. dec. 1944, da kraj še ni tako slab, samo zebe ga in tudi hrana je slaba. Piše, da je on še "okej." Par dni pozneje je bila mati tudi uradno obveščena od vojnega departamenta, da je sin v ujetništvu v Nemčiji.

Pogreb prestavljen

Pogreb pokojnega Josipa Ivančiča ne bo jutri jutraj, ampak v sredo jutraj ob 9:30 v cerkev sv. Kristine. Pogreb je bil prestavljen, ker pride domov na očetov pogreb sin Joseph, ki služi v armadi v Kaliforniji.

Imate novo licenco?

Včeraj je clevelandska policija ustavila kakih 100 avtomobilistov, ki niso imeli novih licenčnih plošč. Zagovarjati se bodo morali na sodniji. Glasom postave mora imeti na 1. aprila vsak novo licenčno ploščo.

Zopet bo zabava

V sredo večer ob osmih, to je na 4. aprila, bodo skupna društva fare sv. Vida zopet pričela z običajnimi zabavami v dvorani pod cerkvijo. Na razpolago bodo prav lepe denarne nagrade. Pridite ponje, pa svoje prijatelje pripeljite s seboj.

Poslanci, stojete pri guvernerju!

Nocoj bo najbrže prišlo do ponovnega glasovanja, da se poruši znana postava, ki prepoveduje zaposliti ženske dlje kot 45 ur na teden v državi Ohio. Vojna industrija pravi, da ne more izvršiti naročil, če ji bodo vezane roke v tem oziru, ker ne bo dovolj delovnih moči. In ženske so danes važna delovna sila v industriji.

Iz poročil na bojni fronti v Evropi razvidimo, da nemška dekleta in žene streljajo na ameriške vojake in da so prav ženske, ki so najbolj strupene napram ameriškim vojakom, ki so kot obsejene pri obrambi Hitlerja.

Vidite, in mi v Ameriki naj pa hranimo ženskam, da bi delale nekaj ur več na teden za pomoč ameriškim armadam! Brez orožja in municije ne bomo nikdar premagali Hitlerja in Hirohitija.

Pri vsem tem je pa glavno to, da ženske same pravijo, da radi delajo nekaj ur dlje, ker s tem dobro zaslužijo in ker pomagajo vojnemu naporu svoje domovine. Torej ne delajmo ovir vlad in armadi, ne dajmo, da bo stal naš vojak brez orožja v roki proti sovražniku.

Zato pozivljamo naše poslance, kot je Joseph W. Kovach in drugi, katere smo podpirali pri njih izvolitvi, naj volijo tako, da industriji ne bodo vezane roke. Glasujte tako, kakor želi guverner Lausche, ki gotovo ne bi hotel napraviti iz ameriških žensk sužnje, ampak hoče, da zmagamo v tej vojni. Po vojni naj gredo pa ženske zopet tje, kjer je njih mesto — k družini in kuhavnici.

Zatruje se, da je von Rundstedt rekel Hitlerju, naj pusti vodstvo

Feldmaršal Kesselring je ring.

Prevzel poveljstvo na zapadni fronti potem, ko je feldmaršal von Rundstedt povedal Hitlerju, da je vsak nadaljni odpor brez pomena ter da se mora skleniti mir z zavezniki za vsako ceno. Tako se govori v nemških mestih, ki jih je zasedla 9. ameriška armada.

Hitler je sklenil, da bo dal von Rundstedta zapreti takoj potem, ko mu je ta v obraz povedal, da nemške armade niso več v stanu postaviti organizirane odpora.

Dočim je zahteval načelnik Gestape, Heinrich Himmler, da prevzame poveljstvo na zapadni fronti feldmaršal von Rundstedt, pa je bila armada proti temu, naka je bil izbran Kesselring.

Dar za begunce

Agnes Zadnik iz 18221 East Park Drive je darovala \$5.00 za slovenske begunce v Rimu. Prav lepa hvala!

PETNAJST AMERIŠKIH MORNARJEV JE UTONILO PRI REŠEVANJU NORVEŽANOV

Washington. — Petnajst mož posadke ameriškega tovornega parnika Henry Bacon je izgubilo življenje, ko so reševali norveške begunce, katere so vozili v Anglijo. Ladja se je vračala iz Rusije, kamor je vozila potrebščine. Nazaj je ladja vozila norveške begunce, ki so bili poslani v Anglijo.

Ladja je vozila v zastraženem konvoju, pa se je v viharju ločila od drugih. Samcat so napadla nemška letala ter jo pogreznili. Posadka se je ljuto

borila in skatila pet nemških letal, dočim so drugi spravili begunce v rešilne čolne. Vsi častniki in nekaj mož posadke je šlo z ladjo v morje, dočim so bili norveški begunci, devet žensk, sedem otrok in trije moški — rešeni.

Prince Olaf, poveljnik norveške bojne sile, je v posebnem pismu hvalil junaštvo ameriških mornarjev. Med izgubljenimi je bil tudi kapitan Carini iz New Yorka.

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

(JAMES DEBEVEC, Editor)

6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland, po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: Celotno leto \$6.50, pol leta \$3.50, četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3 cente

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada, \$6.50 per year. Cleveland, by mail, \$7.50 per year.
U. S. and Canada, \$3.50 for 6 months. Cleveland, by mail, \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada, \$2.00 for 3 months. Cleveland, by mail, \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by Carrier, \$6.50 per year; \$3.50 for 6 months.
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3 cents.

Entered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 75

Mon., Apr. 2, 1945

Turčija noče biti na krožniku

Turška zunanja politika je zelo enostavna. Gre namreč v smer, da ko se bodo zavezniki vsedli k mizi na mirovni konferenci, da bo Turčija tudi sedela na stolu pri mizi, ne pa da bi bila na krožniku na mizi, kjer bi si je vsak privoščil en lep kos. Nobena dežela nima skupine takih državnikov, ki bi znali igrati svoje karte tako spretno in v svojo korist kot jih ima Turčija. Čas bo pokazal, da je bila vsaka poteza Turčije uspešna.

V prejšnjih stoletjih so bili Poljaki in Litvinci mojstri v politiki. Pa so bili tudi Turki, ki so si znali razširiti svoj imperij. Toda dočim danes Poljaki in Litvinci prelivajo solze nad davno slavo, Turki ne izgubljajo časa nad tem, kar je bilo. Kismet in — basta!

Pan-islamizem je mrtev, pa ni nikogar, ki bi žaloval za njim. Mustafa Kemal ali Atatürk, kot so ga nazivali, je pred več kot 20 leti to odločil. V tem so ga zvesto posnemali njegovi nasledniki. Turki smatrajo nekdanji turški imperij kot nekeke sanje, pa še celo ne posebno prijetne sanje. Stara Turčija je bila kot sami zdaj priznajo, velika zmes ljudi, med katerimi so bili Turki zasovražena manjšina. Nova Turčija bazira na ideji kompaktne dežele, obljubene po Turkih, obratovane od in za Turke. Turški voditelji imenujejo to konstruktiven nacionalizem.

Zgodovina nam pripoveduje, da so stari Turki verjeli v vojno. Boj je bil njih edino rokodelstvo. In s tem so dobro izhajali več stoletij. Njih rokodelstvo danes je pa ogibati se vojne, vsaj toliko časa, dokler je tam kaka nevarnost zanje. Amerikanci, Angleži in Rusi prav nič ne občejujejo načina, po katerem se je Turčija toliko časa izogibala vojni. Pa to Turkov ne moti dosti. Ohranili so si svojo kožo in svojo deželo in to je njih moderna taktika, ki ni tako neumna, bi človek rekel.

Današnji moderni Turki so ohranili od svojih starodavnih prednikov samo eno svojstvo in to je, da znajo z največjo hladnokrvnostjo presoditi diplomatske pojave. V tem so mojstri danes, kakor so bili za časa sultana Sulejmana.

Von Papen, eden najbolj zvitih in prekanjenih nemških diplomatov, je bil več let v Ankari, kjer se je pa njegova lisjaška zvijačnost popolnoma izjalovila. Njegovi diplomatski talenti so se odbijali kot žoga od stene iz kavčuka. Turki so pomagali Nemcem prav toliko, da so jih držali od svojih vrat, pa ne dovolj, da bi si radi tega nakopali Rusov na grbo.

Leta 1939, malo pred to vojno, so dali Francozi Turkom mal protektorat Aleksandroto z glavnim mestom Ahtijohija. Turki so bili tega veseli. Kmalu zatem so zavezniki namignili, da bi Turki lahko dobili italijanske Dodekaneške otoke za ceno, če bi stopili v vojno. Turki so pa rekli, da so otoki grški, naj jih torej zavezniki dajo lepo nazaj Grkom. Sijajna diplomatska poteza! Ne da bi se Turki branili Dodekanezov, ampak v vojno niso marali. Hvala lepa za ponudbo, so rekli prijaznim zaveznikom in lepo obsedeli v zapetku.

Zdaj so pa turški diplomati nenadoma sprevideli, da je treba državniško taktiko spremeniti, pa so pretrgali vse zveze z Nemčijo. Legalno to pomeni, da je Turčija v vojni z Nemčijo, praktično ne bo dala pa nič, ali pa zelo malo vojaške pomoči, ker je ni več potreba. Kismet!

Radovedni pa smo, če bodo Turki tudi naprej tako uspeli s svojo zunanjo politiko. Mislimo namreč, kako bo takrat, ko bo Rusija pobarala za Dardanele. Po vsej priliki si Turčija radi tega ne dela sivih las, ker dobro ve, da Anglija ne mara Rusov v Sredozemlju in od tam mimo Gibraltarja na Atlantik, ali pa skozi Suez v Indijo.

Turčija je viden dokaz, da nima nobenega pomena sedeti na razvalinah in tarnati nad bridko usodo. Treba je zavihati rokave in začeti graditi iznova.

Resnica v oči bode

Amerikanec William L. White je prebil šest tednov v Rusiji, kjer je imel priliko, da si jo je podrobneje ogledal kot marsikdo drugi. Ko je prišel nazaj je spisal knjigo: Poročilo o Rusih (Report on the Russians).

Pri takih, ki mislijo, "da ima Moskva vedno prav," je naletela knjiga na veliko kritiko. Nihče sicer ne trdi, da ni res, kar Mr. White piše v knjigi, da ali da piše o nečem, česar ni videl. Ne, tega mu ne očitajo. Očitajo mu pa, ker da piše preveč odkrito. Pravi, da se o naših zaveznikih ne bi smelo pisati tako odkrito, ampak bi bilo boljše, če bi se poročevalci o razmerah v Rusiji smatrali, da so člani našega državnega oddelka, ki vse vidi in reče z diplomatskim jezikom.

Toda prav to, ker je pisatelj pisal golo resnico, daje knjigi pravo veljavo. Po njem bi se morali ravnati nekateri naši poročevalci, ki pišejo samo to, kar jim kdo naniza pred oči, pa se delajo, kot bi videli z lastnimi očmi vse, o čemer pišejo. Nekaj takih poročevalcev ve tudi mnogo povedati o razmerah v Jugoslaviji. Najbolj "prepričevalno" pišejo tisti, ki Jugoslavije niti videli niso, pa vedo o nji več kot ljudje tam. Večinoma so sedeli v kaki prijetni senci v Italiji in poslušali eno plat zvona, ki je brnela iz Jugoslavije po struni Titove propagande. Potem pa pridejo v Ameriko in nam

Čez tri gore, čez tri vode...

Sin umorjenega bivšega bana Slovenije, dr. Marka Natlačenca, je še vedno nekeje v Afriki v francoski armadi. Kakor znano, je mladi Natlačenca duhovnik in ga je vojna našla v Parizu. Vstopil je kot prostovoljec v francosko tujsko legijo in dosegel stopnjo majorja. Boril se je svoj čas v vseh bojih v severni Afriki in v Siriji. Poleg tega je bil tudi vojaški duhovnik. Kot francoski vojak nastopa pod ponarejenim imenom.

V Rimu so imeli koncem preteklega leta štiri nove maše primorskih slovenskih bogoslovcev. V duhovnike jih je posvetil bivši tržaški škof dr. Alojzij Fogar. Pridigal jim je Gorenjenc dr. Anton Prešeren, novomašne slovesnosti so se pa vršile v prostorih slovenskih šolskih sester iz Maribora. — Rimska slovenska kolonija, ki znaša po najnovejših poročilih že skoraj 400 ljudi, se je v obilnem številu udeležila lepih slovesnosti.

Eden bratov Lojza Adamiča je poslal naravnost iz starega kraja svojemu bratu v Ameriko popis grozodejstev, ki so jih izvršili partizani tam nad svojimi lastnimi rojaki. Partizanov nič ni motilo, da je Lojze njihov največji prijatelj in zagovornik — znesli so se tudi nad Adamiči tam doma, ker ti niso tako partizanski kot je njihov Lojze v Ameriki. Iz zgoraj omenjenega poročila je Lojze lahko zvedel, kako se je godilo njegovi lastni materi doma pod partizani. Ni znano, če je Lojze poročilo prejel ali ne. Samo to vemo, da je bilo odposlano na njegov naslov. Če ga je prejel, zakaj ga ni objavil? SANSova poročila bi bila mnogo bolj zanimiva, če bi bilo med njimi tudi pismo Adamičevega brata iz starega kraja...

Na Primorskem so Slovenci in Hrvatje kmalu spomladali leta 1942 z veseljem prejeli poročila o partizanstvu, ki se je razgibalo v tedanji ljubljanski Pokrajini. Bili so namreč poučeni, da je partizanstvo edino pravo slovensko narodno-vojaško gibanje proti Italiji. Ubogi Primorci so v dobrih 22 letih prestali dovolj pod fašizmom, da so bili takoj pripravljeni poprijeti pri vsakem podjetju, ki naj bi bilo naperjeno proti fašizmu in sploh Italiji. Vsak Primorec je bil sprva za vstop v partizanstvo.

Ni pa trajalo dolgo, da so spoznali v partizanstvu ali za partizanstvom — nastop komunizma! Tedaj so se tudi hitro ohladili za partizanstvo. Kaka polovica katoliško zavedenih Primorcev je postala takoj odločno nasprotna partizanom, seveda radi komunizma. Druga polovica je pa zagovarjala misel, da bi bil mogoč kompromis s komunisti. Zavzela je takozvano "središčno" linijo. Zato so ti ljudje dobili ime "sredinci". Skušali so napraviti s komunisti nekaj dogovor. Toda komunisti so bili nedovzetni za vsak kompromis. Vrgli so od sebe vsako masko ter začeli pobijati protikomuniste in tudi "sredince". Ko sta bila dne 16. februarja 1944 v Cerknem kruto umorjena kaplana Piščanec in Sluga, poleg njih pa še 13 drugih "sredincev," so tudi ostali "sredinci" šli večinoma v odločno protikomunistični tabor.

Po tej ločitvi duhov je na spomlad preteklega leta ostalo servirano "gola fakta" naravnost iz Jugoslavije. Tisti, ki jim pišejo po godu, to zajemajo z veliko žlico, drugi pa, ki poznajo razmere, se pomilovalno smejejo naivnežem.

Glede Primorske ima Jugoslavija proti sebi kajpada vso Italijo, razen morda socialistov, ki so videti še najbolj zmeri. Bilo je sicer že več izjav v raznih laških listih, da je treba Jugoslaviji vrniti, kar je njenega. Toda pri tem gre kvečjemu za takozvano Wilsonovo linijo, ki pušča Trst in Gorico daleč na Laškem. Princ Umberto je posebej vzel nase nalogo, da ti dve mesti ohrani Italiji. Pravi, da so mu razne stranke naravnost zažugale, da bo "zletel," ako se mu "rešitev" teh krajev ne posreči. Razume se pa, da je treba poleg obeh mest tudi primernege ozemlja kot "hinterland."

Zlasti je pa vse pozornosti vredno dejstvo, da je Tito s svojo zahtevo po Primorski s Trstom in Gorico naletel na hud odpor svojega moskovskega pobratima, vodje laških komunistov, Signora Togliattija. Že dne 16. avgusta 1944 je zastopnik laškega zunanjega ministra poklical k sebi sefe rimskih dnevnikov in jim dal navodila, kako naj pišejo glede Primorske, zlasti Trsta. V naslednjem odstavku nekaj teh navodil:

Dejal je: Naša zunanja politika lahko pričakuje opore samo od Rusije! Rusija nam je že pomagala rešiti ustavno krizo, ko je dala Togliattiju nalog, naj se problem monarhije odloži. Mi lahko ohranimo Trst samo s pomočjo Stalina (!!!) Stalin vpliva na Tita, da bi odnehal od svoje zahteve. Zato morajo naši listi proslavljati Tita in pripravljati bratstvo jadranskih narodov. To je pesek v oči. Drugo je treba prepustiti Togliattiju in Stalinu.

Togliatti se zaveda, da njegova komunistična stranka na Laškem ne bo uspela, če ne bo Italija ohranila Trsta. Isto ve tudi Tito glede Slovenije. Komu bo ustregel Stalin? Anglija in Amerika bosta skoraj gotovo za Wilsonovo linijo in nič več. Mimogrede rečeno: Kako prav je imel pred nekaj časa "Jugoslovanski Obzor" v Milwaukee, ki je dejal, da je od naše strani treba najprej delati za Trst in Gorico pri Amerikancih in Angležih! Menda je samo slutil, da se za kulisami nekaj takega godi, o čemer poročata danes ta kolona po najnovejših poročilih. Slutnje ga niso varale.

Kar se tiče Togliattija, vodje laških komunistov, mu je dal sam Stalin v Jalti močno orožje v roke. Ko sta namreč Roosevelt in Churchill prigarjala Stalinu, naj vendar odneha glede Curzonove črte na Poljskem, ju je množakar mirno poslušal, končno pa dejal: Ali hočeta, da bom jaz manj Rus kot sta bila lord Curzon in stari Clemepeau? Ona dva sta postavila Curzonovo linijo...

solil Rooseveltu in Churchill: Ali naj bom jaz manj Italijan kot je bil Wilson...?

Tisti med nami, ki se jim ne zdi prav nič potrebno v Washingtonu in Londonu ziniti kako besedo v prid Primorske, naj pa vzamejo na znanje naslednje poročilo:

Nekako sredi septembra preteklega leta so Angleži in Amerikanci poluradno obvestili laško vlado pod Bonomijem, da Juljska Krajina ne bo prepričana laški upravi, vsaj ne takoj. Kam bo pripadla, se bo odločilo pozneje. Anglo-Amerikanci bodo prevzeli v svojo upravo vso pokrajino, torej tudi Trst in Gorico. Upravljali jo bodo kot samostojno ediničo s pomočjo svetovetov, ki bodo sestavljeni iz domačega prebivalstva: Slovencev, Hrvatov in Italijanov. Izrazili so tudi misel, da utegne ostati uprava Juljske Krajine v rokah zapadnih zaveznikov tri do štiri leta.

Če bosta Togliatti in Tito vsa tista leta še na busu ali na konju, se bosta lahko vozila ali jezdila v Moskvo, toda Stalin bo najbrž prav zadovoljen, da so ga Anglo-Amerikanci rešili iz neprijetnega položaja. Saj pravijo, da je realist, ali ne? Tudi realist je rad "rešen," kadar se mu nerodno godi. Od slovenske strani pa utegne biti še dosti časa, da se najame bus v Washington in (magari) London. Kaj pravite?

Končno si ta kolonar ne more kaj, da ne bi še enkrat čestital — "Jugoslovanskemu Obzoru" ... Tako so torej stave stvari h koncu preteklega leta. Kako stojte danes, si ta kolona ne upa trditi. Eno pa ve: Preden bodo Anglo-Amerikanci svojo napoved glede samostojnega upravljanja Juljske Krajine izvedli, morajo najprej — priti tja ...

Počasi gredo, če sploh gredo. Pa tudi Tito, ki si je izgovoril, da bo brez tuje pomoči "osvobodil" Jugoslavijo, gre kaj počasi naprej, odkar so Rusi po osvoboditvi Belgrada pustili svojega zaveznika samega. Uboja Primorska je med tem v klesčah. Kaj ko bi tisti, ki so že "skoraj" dovršili politično delo za pridobitev Primorske, najeli kak bus in se peljali na obisk in razgovor — k Togliattiju?!

Husz se pravi po madjarsko dvajset in ker je dalo po 20 hiš enega vojaka, zato ime huzar. Prvič so nastopili v bitki pri Muehlbergu leta 1547. — Dragon se pravi zmaj in vojake, ki so imeli zmaja v zastavi, imenujemo dragonce; prvič beremo o njih za časa Henrika IV. (1589-1610). — Grenadirji so bili vojaki, ki so metali granate, prvo stotnjo so napravili leta 1634 pri obleganju Regensburga. — Ulan je najbrž tatarska beseda, pomeni: hraber, priden. Tako so imenovali Tataři svojo lahko konjenico, ki je nadlegovala poljsko granico, in to ime so dali potem tudi Poljaki svoji lastni konjenici. Poljski

Postanek nekaterih vojaških imen

Husz se pravi po madjarsko dvajset in ker je dalo po 20 hiš enega vojaka, zato ime huzar. Prvič so nastopili v bitki pri Muehlbergu leta 1547. — Dragon se pravi zmaj in vojake, ki so imeli zmaja v zastavi, imenujemo dragonce; prvič beremo o njih za časa Henrika IV. (1589-1610). — Grenadirji so bili vojaki, ki so metali granate, prvo stotnjo so napravili leta 1634 pri obleganju Regensburga. — Ulan je najbrž tatarska beseda, pomeni: hraber, priden. Tako so imenovali Tataři svojo lahko konjenico, ki je nadlegovala poljsko granico, in to ime so dali potem tudi Poljaki svoji lastni konjenici. Poljski

POZOR!

Postni čas je minil, zato bomo v sredo 4. aprila točno ob osmih zvečer pričeli pri vsi. Vidu s tedensko zabavo v dvorani pod cerkvijo. Prijazno ste vabljeni vsi in pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje.

ODBOR SKUPNIH DRUŠTEV.

ulani so kot posebna reja prvi v Evropi, leta 1791 jim sledijo avstrijski pruski. — Infanterija spočetka telesna straža skih princev, ki so bili infanti.

Francija je plačala okupacijske stroške 000,000.

Bom še to povedal, ravno sami, kako steber slovenske hiše prenaj. Pa ne kakšno dobo ali "ersatz," pravi kranjski ješprij, lom in parklji, po človeku dihati in če veste, kaj mislite ne da bi vam bilo to nje potanjnosti vsaj vati.

Well, nekaj mi je bi se najedel ješpre se ga. Je vse zastoj kaj vtepm v glavni časa naganjam, do dobim, če ne bi me strani na vse mile v Temu pravijo nekaj drugi kremenit v slo pa scartanost in slo Da, uganili ste, cept zopet delat v Polozil sem pred neta in pred Mado mizo in jima razne prenj bi rad jedel! "I, kdo, za pet na ga pa brani!" je bi koj pri roki s prijetivstvom.

"Hi-hi-hi..." la Micka, "kar kup si v Ameriki." Moj generalni dite, je vedno prdelovati na celi cel pogledu bi se lahko ženi narodi k nam racije.

"Ker jasno vidim prav nič proti temu ta še toliko napro vsaj malce razlozi nju, da ga bom potom spravljal na ljak se je že nave ljeti vase pokvarjen likor jaz ješprenj posebne kunsti pri nju istega, bi rekla "Hudimana ni štiti," poprime pr no ješprenj ti je sam ne veš, kdaj se tal proč samo ješpak tudi pisker."

"Ali je res tako se obrnem do nase "Ej, ja, kaj bo mo toliko glej, smodi, pa bo okel "Saj to je pa jaz rad povedal, svojo dano besedo datori maza, ne bo nakuhalo, Ivanu na Radleku darila skozi streho "Tistega pa se Saj vem, kje je za Ulako vem. Saj cetov Blaž včasih moniko noč in nanje, ko je vlekla, — Radleki, sva bila še sosed Povej no, Franco no pri tem, kako kašo. Mi bo moro pri ješprenju, se nikdar dovolj tem svetu."

"Ti bom jutri imam ravno Franca ca dopis v peči in Kakšen gospodar me sredi največje vabiš na pogovarjan tri polpodne, ko nekoliko postorila prejem nikamor pohlevno vdam

Pravica do življenja

France Bevk
ga je blazen strah, da je za silo skrival pred njimi. Veliko noči je moral prepati pred njegovimi očmi. Zakel se je, da mora biti ujeti in ga izročiti v roke. Izvedel je, kje živi Ma-rija; ali ni z njo tudi Ga-rija? V kopnem si ni upal na-liko ga poči izza kake-ke; v prvem snegu ne bo-žel zabrisati sledov za se-žural je torej moze in se-že je mislil, da je ubež-Neuspeh je občutil poraz, razlival se mu je-čisto je meril fanta. Kaj pa ti tu?" ga je vpra-nej je mrzlo, skoraj za-je izda dni, ko se je oče-tesel pred njim. Po raz-eno z materjo in noro Ma-je mu je mrznja še po-ima. Tega ni skrival in se-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-

France Bevk
ga je blazen strah, da je za silo skrival pred njimi. Veliko noči je moral prepati pred njegovimi očmi. Zakel se je, da mora biti ujeti in ga izročiti v roke. Izvedel je, kje živi Ma-rija; ali ni z njo tudi Ga-rija? V kopnem si ni upal na-liko ga poči izza kake-ke; v prvem snegu ne bo-žel zabrisati sledov za se-žural je torej moze in se-že je mislil, da je ubež-Neuspeh je občutil poraz, razlival se mu je-čisto je meril fanta. Kaj pa ti tu?" ga je vpra-nej je mrzlo, skoraj za-je izda dni, ko se je oče-tesel pred njim. Po raz-eno z materjo in noro Ma-je mu je mrznja še po-ima. Tega ni skrival in se-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-

France Bevk
ga je blazen strah, da je za silo skrival pred njimi. Veliko noči je moral prepati pred njegovimi očmi. Zakel se je, da mora biti ujeti in ga izročiti v roke. Izvedel je, kje živi Ma-rija; ali ni z njo tudi Ga-rija? V kopnem si ni upal na-liko ga poči izza kake-ke; v prvem snegu ne bo-žel zabrisati sledov za se-žural je torej moze in se-že je mislil, da je ubež-Neuspeh je občutil poraz, razlival se mu je-čisto je meril fanta. Kaj pa ti tu?" ga je vpra-nej je mrzlo, skoraj za-je izda dni, ko se je oče-tesel pred njim. Po raz-eno z materjo in noro Ma-je mu je mrznja še po-ima. Tega ni skrival in se-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-

France Bevk
ga je blazen strah, da je za silo skrival pred njimi. Veliko noči je moral prepati pred njegovimi očmi. Zakel se je, da mora biti ujeti in ga izročiti v roke. Izvedel je, kje živi Ma-rija; ali ni z njo tudi Ga-rija? V kopnem si ni upal na-liko ga poči izza kake-ke; v prvem snegu ne bo-žel zabrisati sledov za se-žural je torej moze in se-že je mislil, da je ubež-Neuspeh je občutil poraz, razlival se mu je-čisto je meril fanta. Kaj pa ti tu?" ga je vpra-nej je mrzlo, skoraj za-je izda dni, ko se je oče-tesel pred njim. Po raz-eno z materjo in noro Ma-je mu je mrznja še po-ima. Tega ni skrival in se-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-

France Bevk
ga je blazen strah, da je za silo skrival pred njimi. Veliko noči je moral prepati pred njegovimi očmi. Zakel se je, da mora biti ujeti in ga izročiti v roke. Izvedel je, kje živi Ma-rija; ali ni z njo tudi Ga-rija? V kopnem si ni upal na-liko ga poči izza kake-ke; v prvem snegu ne bo-žel zabrisati sledov za se-žural je torej moze in se-že je mislil, da je ubež-Neuspeh je občutil poraz, razlival se mu je-čisto je meril fanta. Kaj pa ti tu?" ga je vpra-nej je mrzlo, skoraj za-je izda dni, ko se je oče-tesel pred njim. Po raz-eno z materjo in noro Ma-je mu je mrznja še po-ima. Tega ni skrival in se-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-

France Bevk
ga je blazen strah, da je za silo skrival pred njimi. Veliko noči je moral prepati pred njegovimi očmi. Zakel se je, da mora biti ujeti in ga izročiti v roke. Izvedel je, kje živi Ma-rija; ali ni z njo tudi Ga-rija? V kopnem si ni upal na-liko ga poči izza kake-ke; v prvem snegu ne bo-žel zabrisati sledov za se-žural je torej moze in se-že je mislil, da je ubež-Neuspeh je občutil poraz, razlival se mu je-čisto je meril fanta. Kaj pa ti tu?" ga je vpra-nej je mrzlo, skoraj za-je izda dni, ko se je oče-tesel pred njim. Po raz-eno z materjo in noro Ma-je mu je mrznja še po-ima. Tega ni skrival in se-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-čudi, kako da se tako nič-

sneg. Tiha skrb se mu je pri-kradla v srce. Obenem se je namuznil iz neke misli... Začelo je znova naletavati. Zvečer se mu je kuhaj zajec v loncu. Koliba je bila polna ščegetajočega vonja. Na ste-ni se je sušila koža.

Bilo je proti koncu januar-ja, ko se je gospod in glavar Vid Gašper Dornberg vozil iz Gorice v Tolmin. Spremljala ga je njegova žena, grofica Ka-tarina. Grofovski soprog ji je prigravjal, naj ostane rajši na Vipavskem, kjer vetrovi niso ta-ko ostri in je še pozimi sončno. Ni se dala preprostiti. Bila je bolehnna, imela je zmeraj ne-ke prazne bojazni; moža je spremljala povsod, razen če je šel k vladi v Gradec ali na voj-sko. Grof poti ni mogel odlo-žiti. Že dolgo ga ni bilo v Tol-minu. Medtem se je nabralo mnogo nujnih zadev, ki jih ni mogel opraviti s sli.

Grofica je vso pot trepetala od mraza in možu povzročala skrbi. V Tolminu je bilo kop-no, le visoko v gorah je še le-žal sneg. Četudi je ponoči zm-rzovalo in je v strugi Soče le pod belo, ledeno skorjo kloko-tala voda, so bili dnevi sončni, celo topli, kadar ni velo od go-ra.

V grofovskem dvorcu ju je sprejel oskrbnik Luigi Formentini s služinčadjo, ta je prihi-tela od vseh strani. Grofica je odšla v svoje sobe, a se je ta-ko vrnila in potrkala na vrata pisarne, kamor sta se bila za-prla grof in njegov oskrbnik. "Zakaj rajši ne počivaš?" jo je vprašal soprog. "In — saj se kar tresaš od mraza."

"V mojih sobah se ni zakur-jeno. Tu bom počakala in se ogrela. Saj ne motim?" Plemič Formentini je porin-il naslanjač h kaminu, grofi-ca je sedla. Nato je oskrbnik znova stopil k pisalni mizi, kjer je grof stoji pregledoval neke spise. Slone z rokami na mizi, ga je s sivimi, lisjaskimi očmi gledal od spodaj navzgor. Ka-akor da mu z obraza bere ugo-dje ali nejevoljo.

Plemič Luigi Formentini je bil iz stranske veje tistega ro-du, ki je nekoč gospodoval v Tolminu. Telo šviglasto, a o-braz podolgovat, obkrožala ga je košata, dokaj zanemarljiva lasulja. Bil je praktične nra-vi, gladek ko jegulja, grofa je nagovarjal z "vašo svetlostjo." Glavar ni prejel, da ga slepa-ri, a je zatisnil eno oko. Kot oskrbnik je razumel svojo stvar in ga ni kazalo zamenjati s ka-kim nevesčim človekom in hkrati puhačo se je začel vlak odpravljati na pot.

France je stal ob oknu in ma-hal z roko še v zadnji pozdrav Tonetu.

Vid Gašper Dornberg je s svojo navadno natančnostjo pregledoval vrsto za vrsto. Spodnja čeljust močnega, ze-lo zardelega obraza mu je do-bivala čimdalje bolj grozeč iz-raz.

Po vsem telesu in po du-ši, je bil strog vojak. Ponosen in ohol ni poznal dobrovoljno-sti ne ljubeznivosti razen do svoje žene. Njegova povelja je bilo treba izvršiti do pike. Na-sproti podložnikom je skušal biti pravičen in prizanesljiv, v kolikor je to dovoljevala njego-va korist in črka postave.

"Je to vse?" je vprašal in po-vesil spis, ostre oči so se mu uprle v plemiča. "Da, vaša milost!" "Premalo!"

(Dalje prihodnjic)

1945	APRIL	1945
Su	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

APRIL:

7.—Društvo Cleveland št. 126 SNPJ praznuje 35 letnico obstoja v SND na St. Clair Ave.

14.—Slovenska ženska zveza priredi veselico v SND.

15.—Glasbena matica priredi opereta Cigan Baron v SND. 15.—Društvo sv. Križa št. 214 KSKJ ima plesno veselico v Domu zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave. Začetek ob dveh popoldne.

22.—Pevski zbor Slovan pri-rtdi koncert in prosto zabavo v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

MAJ: 6.—Pevsko društvo Planina priredi koncert ob 7:30 zvečer v SND, Stanley Ave., Maple Heights.

JUNIJ: 17.—Društvo sv. Križa št. 214 KSKJ ima prvi letni piknik na vrtu Doma zapadnih Sloven-cev, 6818 Denison Ave.

Doma in v svetu

POVEST

Spisal Zvoran Zvoranov

Ko je Tone dospel, se je Fran-ce poslovil od gospodinje in s prijateljem odšel na kolodvor.

Kupil je listek, in ker je bilo še pol ure časa, sta sedla v re-stavraciji k mizi in si naročila steklenico vipavca.

Molčala sta in zrla zamišljena predse, kakor bi se bala jemati slovo. Oba sta mislila na prete-kle dni, ki sta jih skupaj preži-vela, na veselje in žalost, ki ju je spremljala v njih, na življe-nje, ki ju je tako čudno združi-lo in ju zdaj ločuje.

Slednjič je dvignil Tone ku-pico, se ozrl z mirnim, resnim pogledom Francetu v oči in de-jal: "Na tvoje zdravje!"

Trčila sta in izpila.

"Glej, moje prorokovanje se je izpolnilo!" je nadaljeval To-ne. "Prestal si hudo izkušnjo in zdaj se vračaš domov; vse, kar je prešlo, pozabi in lepo življe-nje te čaka na domu. Bog ti da srečo!"

"Tudi tebi naj Bog povrne vse, kar si storil zame! Jaz ti ne bom mogel nikdar!" je dejal France s tihim glasom.

"Prijatelja sva bila in ostane-va!"

Tone je nalil zopet rujnega vinca, zarečega kot cekin, in zo-pet sta trčila.

Tedaj je zavzval zvonec in lo-čiti se je bilo treba.

"Pozdravi v Zapolju vse znan-ce in prijatelje!" je dejal Tone. "Jih že pozdravim! Bog te ži-vi, Tone!"

"Kadar vzameš Anico, pova-bi me na ženitnino!" je dejal na-zadnje Tone smeje se.

"Prav gotovo! Z Bogom!"

Še enkrat sta si krepko stisni-la roke in France je vstopil.

Sprevodnikova piščalka je za-pela, iz stroja je bruhnil oblak črnega dima in težko hropeč in puhačo se je začel vlak odpravljati na pot.

France je stal ob oknu in ma-hal z roko še v zadnji pozdrav Tonetu.

Urno je drdral vlak ob vznožju Krasa mimo okoličanskih hišic in vinogradov, redkih gozdičev, ki so že brsteli, in sivih kraških skal, izmed katerih je že tu in tam kukalo prvo pomladansko zelenje.

Tam doli se je razprostiralo gladko, pokojno morje in se sve-tilo v soncu kakor čisto srebrno zrcalo, ribiške ladjice so hitele po gladini kakor žive pike. Tam za zalivom je stal svetli in po-nosni Trst s svojimi lepimi pa-laçami in velikimi tvornicami, s svojim razkošnim bogastvom in velikim uboštvo. France ga je gledal in se veselil srcem po-slavljal od te tuje, hladne lepo-te, ki si ni mogla osvojiti njego-vega srca. Če bi mu bil kdo po-nudil najlepšo palačo v Trstu, naj biva za vedno v njej, bi se bil lepo zahvalil, vtaknil roke v hlačne žepce, zažvižgal si in jo mahnil po bližnji cesti naravnost v Zapolje, tudi če bi moral ho-diti teden dni...

Tako je bilo v Francetovem srcu, ker je bil spoznal, da ne more veliki, šumeči svet in nje-govo življenje dati človeku tega, kar mu nudi dom v obilici...

Solnce se je bilo že davno na-gnilo čez poldan, ko je stopal France zložno po cesti, ki pelje iz trga v Zapolje.

Ko je zavila cesta krog griča in je na ovinku zagledal za po-ljem domačo vas, je vrgel klo-buk v zrak od veselja.

Blizu ceste je oral Brlnček, in ko je prišel mimo, mu je France zaklical: "Bog daj sre-čo, oče!"

"Bog daj!" je odgovoril Br-linček in pogledal potnika. "Tri-eto črnih kavk — kaj si res ti?" je vzkliknil in ustavil konje.

"Res, res!" je odgovoril Fran-ce.

"Zahvali Boga, da si jo tako srečno unesel! Tiste dni, so pra-vili, da ne boš več slišal zvona svetega Martina!"

"Res — hvala Bogu, ozdravel sem! Pa z Bogom! Se že še kaj pomeniva kak dan?" je dejal France in hitel dalje.

Pustil je cesto in se obrnil po bližnji, ki je šla v Zapolje ob potoku, ki je gnil Jernejčkov mlin.

Vse polje je zelenelo in se ko-palo v toploti in svetlobi pomlad-nega solnca, kajti že zgodaj so bili prišli topli dnevi tisto leto. Ptiči so žvrgoleli po grmovju naokrog, tuintam je oral kmet, Jernejčkov mlin je klopotal ur-no, kakor bi se mu Bog ve kako mudilo.

France se kar ni mogel nagle-dati vse te lepote, o kateri je to-likokrat tako živo sanjal daleč v tujem šumečem mestu...

Ko je zagledal pred seboj do-mačo hišo, mu je za hip zastal korak, kajti spomnil se je na oče-ta in na preprič z njim.

A ni mogel dolgo na vse to mi-sliti, ker mu je trepetalo srce od pričakovanja, da bi skoraj bil pod domačim krovom, od kate-rga je bil tako dolgo ločen.

Odprl je vrata na dvorišče in zagledal mater, stoječo pred hi-šo.

"France, pozdravljen!" je vzkliknila, ko ga je zagledala, in mu hitela narpoti.

Vsa srečna sta se pozdravila. Tedaj je stopil iz lope oče in France je hitel k njemu.

"Oče, prosim vas, odpustite mi, da sem vas žalil, in pozabite na vse!"

"Vse... vse je pozabljeno!" je vzkliknil stari Strmec in po-dal sinu roko.

"Mati, danes pa kaj dobrega v-ponev in bučo najboljšega na mizo!" je dejal ves srečen ženi. Tako sta se zopet našla oče in sin...

Sedaj bi pa radi nemara sli-šali konec te povesti? Sicer se mi zdi, da ste ga že uganili in da vam ga ni treba praviti, a povem vam ga vendarle.

Strmec France in Strugar-jeva Anica sta se tisto leto o Ve-likih noči vzela.

Stari Strmec, ki je sicer tiščal denar trdo pod palmcem, ga ob tej priliki ni štedil. Zapoljčani so se kar čudili, da se je na stara leta tako izpremenil. A on si je mislil: "Saj ne bom ženil Fran-ceta vsak dan, ampak le enkrat v življenju, če Bog da srečo!"

Tako so mislili tudi drugi vsatje.

Ženin in nevesta pa sta bila resna in tiha, pri srcu jima je bilo tako, kakor da se svita pred njima dolg dan življenja, poln sreče in zadovoljnosti, a tudi de-la in skrbi. Hvalila sta Boga, ki je pripeljal skupaj njiju poti in zvezel njuni srci, in ga prosila blagoslova za bodoče dni...

(Dalje prihodnjic.)

Hud paper
Mlad pesnik je prosil Les-singa, naj mu pregleda zvezek pesmi in naj napake zaznamu-je s križem. Ko pride pesnik po zvezek in lista po njem, vzklikne vzradošen: "Kako, nikjer nobenega križa?"

"Ali mislite, da bom iz Vaše-ga rokopa napravil pokopališ-šče?" pravi Lessing.

Za gašenje magnezijevih bomb vporabljajo v najnovej-šem času zmlet pepel lave.

DELO DOBIJO DELO DOBIJO

MOŠKI in ŽENSKÉ

ki zdaj ne delajo v vojni industriji

THE EUCLID CASE PLANT

ima zdaj odprta dela v vseh oddelkih
Delavce za produkcijo, delavce za maintenance
ter pomočnike za splošna pisarniška dela

Te potrebujemo takoj na vseh štihih.
Visoka plača od ure, dobri delovni pogoji
Izvrstna kafeiterija. Pripraven prevoz.
Za prijazen razgovor pridite ali pokličite
IVanhoe 7390.

Urad odprti od 8:00 zjutraj do 5:00 popoldne
vsak dan

EUCLID CASE PLANT

1121 E. 260. ST.

VSE NAJEMANJE V SOGLASJU Z WMC REGULACIJ

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE

ženske za hišno oskrbovanje
ZA POSLOPIJA V MESTU

Poln čas, šest noči v tednu

Od 5:10 pop. do 1:40 zjutraj

stalno delo.

Zahteva se državljanstvo. Zglasite se v

Employment Office, 700 Prospect Ave. soba 901

od 8 zjutraj do 5 popoldne vsak dan

razen v nedeljo

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Dobra služba

Sprejme se takoj moškega
za delo na farmi. Dobra plača
in stalna služba. Zglasite se
pri John Dreniku na 23776
Lakeland Blvd., Euclid, O. (x)

Hotel Statler

Mi imamo odprte stalne pozicije za:

Delavce v pralnici
(moške ali ženske)

Counter women
(will trade)

Pomivalce posode
(moške ali ženske)

Kuharje
(moške ali ženske)

Ženske za pastry

Ženske za kuhinje

Houseman
(will trade)

Zglasite se
Hotel Statler

E. 12. St. in Euclid Ave.

(77)

MALI OGLASI

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA

Prescription Specialists

Vogal St. Clair Ave. in E. 68th

ENDicott 4212

Sobo s kuhinjo

Slovensko dekle, ki je stalno
zaposlena, išče pri mirni sloven-
ski družini sobo s kuhinjo in če
mogoče privatno kopalnico. So-
ba je lahko opremljena ali ne,
kuhinja ravno tako. Mora pa
biti v bližini ulične železnice ali
busa. Kdor ima kaj primernega,
naj sporoči na upravo tega lista.

(77)

Rodney Adams Heating

Service

Instaliramo nove furneze
na plin in premog.

Popravimo vse vrste furneze.

Instaliramo pihalnike
in termostate

Za točno postrežbo
pokličite

KE 5200

550 E. 200. St.

(x)

WIDGOY'S PHOTO STUDIO

485 East 152nd St.

Se priporočamo za izdelavo vseh
vrst slik po zmerni ceni. Odprta
ob nedeljah

Vas muči naluha?

Pri nas si lahko nabavite naj-
boljšo olajšavo za to mučno bo-
lezen. Zdravilo je jamčeno ali
pa dobite denar nazaj.

Mandel Drug

Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C.

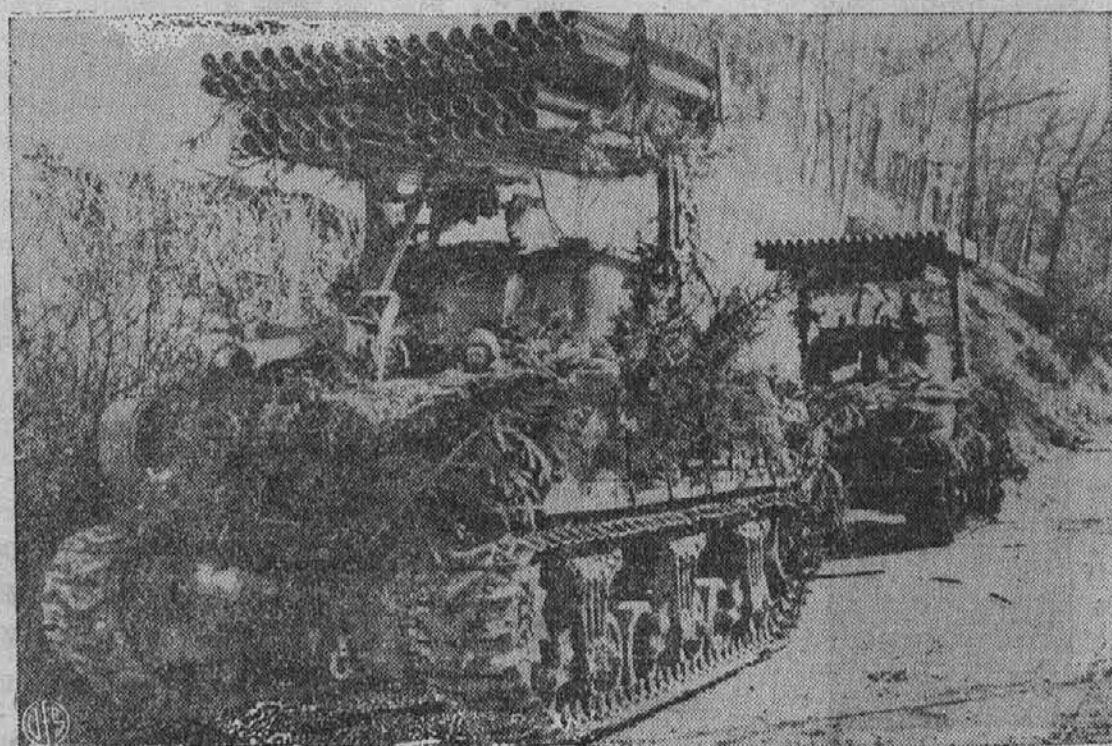
SLOVENSKI LEKARNAR

15702 Waterloo Rd.

Cleveland 10, Ohio

Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30
popoldne do 10. zvečer.

Zapri v sobo dan ob sredah.

zasledovalci raketnih bomb. — Na sliki vidimo dva ameriška General Sherman tan-
ka, ki sta opremljena za uničevanje raketnih bomb. Kakor hitro je raketa izstreljena,
so stopili ti tanki v akcijo s svojimi 75mm topi in uničili sovražno gnezdo. Slika je
posneta neke na zapadni fronti v Nemčiji.

TRPLJENJE MLADE MATERE

ROMAN

"Hm, kaj pa imaš takega?" se začudi Freddy.

"Ne čudi se preveč, en ljubezljiv parček se je znašel tukaj, vendar pa se ne sme, tako je prav, na ta način priveževa midva že trdnješe Paddyta in Zenobia na naju."

"Ti misliš, da sta se Paddy in Zenobia zaljubila?"

"Ali ti nisem rekla, da se boš smejal? ti dva človeka ravno skupaj pašeta. Zvečer, ko je konec dela, kaj rada skupaj sedita in si prav živahno pripovedujeta, o njih doživljajih. Oba sta dobra in zvesta, in zakaj bi se ne potem poročila?"

"Ljuba moja, jaz nimam popolnoma nič proti tem!"

V tem trenutku pa se začuje trkanje.

Stari Paddy stopi v koč. On je izgledal jako vesel, njegov črni obraz se je kar svetil vesolja, in tako se približa mizi, pri kateri sta sedela Freddy in njegova žena Mary.

"Vzemite si prostor, Paddy," reče Becker.

"Opaziš li kaj?" mu zasepe-ta žena z pomembnim pogledom.

"Jaz imam neko vprašanje na vas, Mr. Becker, in tudi na vas, Mrs. Becker," prične Paddy, medtem ko je zavzel prostor, nekoliko oddaljen od mize, on je izgledal od daleč še precej dobro, in tudi nekoliko očističen, on se je po dokončanem delu umil, si oblekel čisto višnjevo srajco, in si ovil krog vratu belo ruto.

Freddy se je nekoliko namuznil, Mary pa se je komaj smeja zdrževala.

"Oh, vi ste se pa danes precej našminkali, Paddy, kaj pa je vendar?" vpraša možko Becker.

"Ah, gospod, neka dobra misel se me je polastila, Mr. Becker," prične Paddy nekoliko v zadregi, "da hočem jaz pri vas ostati, kolikor časa bom še živel, če me vi ne boste prej stran zapodili. Tukaj se nahaja že nekoliko časa ena zamorka. Midva sva se spoznala, in če nimate nič vi in Mrs. Becker, proti tem, potem bi jaz Zenobia ženil. Če bi vi najino poroko blagoslovili, Mr. Becker, ker ste gospodar tukaj, bi vam bil

za to dobroto večno hvaležen."

"Zeniti se hočete, Paddy," odgovori Freddy, "ali pa se, bosta razumela?"

"Prav dobro, prav dobro, Mr. Becker se bova razumela!" zagotavlja črnc, "Zenobia je zvesta in marljiva duša, ona je z dušo in telesom vaša, ravnotako kot jaz, ona je bogoslužna, kot jaz in ona je že priletela kot jaz. Tukaj je sedaj končno stvar rešena, da smeja z Zenobio skupaj. Ostanje pa vse pri starem, ker midva ostaneva pri vas do smrti zvesto udana."

"Jaz sem z vašim predlogom zadovoljen!" pripomni Becker,

in tako se je tudi kmalo zgodilo, cerkva je bila zgotovljena, kapitan je pripeljal vse potrebne stvari, in bilo je vse pripravljeno za blagoslovljenje.

Prišel se je velik praznik za prebivalce na otoku.

Stari Paddy je že navse zgodaj v jutro zvonil z novim zvonom, kateri je vse vabil v mali božji hram. Vse se je oživilo na otoku, se opravljal v nedeljsko obleko in hitelo proti mali cerkvi. Tudi sam kapitan s svojimi ljudmi je prisostvoval pri žegnaniu. Mary, ki je bila že izza mladih let izvežbana pianistinja, pa je igrala v cerkvi na male orglje. Vse je do solz ganilo. Cerkev je iz gledala odnotraj seveda bolj siromašno; toda ko so zapele orglje, je naredil njih glas, na vsakega tak vtis, da se je takoj vsak zavedel svoje katoliške dolžnosti, — in pričelo je vse peti.

Oltar, na katerem so gorele dve sveči in pa srebrni kip Kristusa, je bil kaj lepo okinčan. Becker je pričel brati z enih nabornih knjig, in vse ga je zvesto poslušalo. Vse delavstvo je bilo veselo, in se še tesneje oklenilo Beckerja in njegove žene in bilo je videti, kot bi bila sama ena sama družina.

In sedaj stopi Paddy in Zenobia, ki sta bila oblečena v najboljše obleke, k oltarju, in Becker njima je sklenil roki in jih blagoslovil.

Bil je v srce pretresujoč prizor, ko sta Becker in Mary in

potem vsi po vrsti, stopili k za vedno združenima, in njima roke stiskali.

Paddy in Zenobia sta se tako srečna počutila, da so njima solze po licu polzele. Becker je podaril zvestemu starcu lepo urbo in njegovi ženi celo hišno opravo in jih je potem odvedel v malo stanovanje neke koč, ki se je nahajala najbližje Freddytovi. Toda njih veselje se je šele pomnožilo, ko sta vstopila v stanovanje in njima je Mary rekla, to je sedaj vaše. Sedaj pa ni bilo ne konca ne kraja radosti, ker Mary njima je pustil avse stanovanje udobno opremito — ona dva sta se samega, veselja en čas jokala, en čas mejala.

Zunaj na obširnem prostoru pa je stala velika miza, pri kateri so delavci vsak dan svoje bomo kosilo povžili, lepo pregrnjena in sedaj so prinašale Mary in Zenobia vsakovrstnih jedil na mizo, in seveda tudi ni manjkalo osvežujoče mokrote.

Na koncu dolge mize se je

vsedel Becker in njegova žena poleg nju pa Paddy in Zenobia. Vršilo se je skromno veselje pri celem omizju in vsak se je počutil zadovoljnega.

Druga dne pa so bili zopet vsi zdravi, veseli pri delu in Freddy jih je z veseljem in zadovoljstvom ogledoval, ker vsi so prav marljivo izpolnjevali svojo dolžnost.

Videl pa je še tudi dva srečna človeka pri sebi, ki si jih je navezal za vedno, bila sta: Paddy in Zenobia. Ganiti je moralo vsakega človeka, ki jih je opazoval, kako sta se trudila ti dva starčka, samo da sta ustregla vsaki želji Beckerju in Mr. Becker je bil pa tudi poštenjak od nog do glave, ker skrbel je za vse delavstvo, da se mu je stanje zboljševalo; — gledal je kolikor se bilo moglo, da je delavcem plačo poviševal. Kolikor se je njemu pre-

moženje bolj množilo, toliko vi-

čjo mezdo je prejemalo delavstvo. Bil je tako radodaren, da je ves dobiček razdelil med proletarijat, in zavladal je na

otoku mir, ljubezen in ga.

(Dalje prihodnjiki)

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

Kupujte vojne znamke

V BLAG SPOMIN
DRUGE OBLETNICE SMRTI PRE-
LUBLJENEGA IN NIKDAR PO-
ZABLJENEGA SOPROGA
IN OČETA

Franka Poje

ki je za vedno zaspal 2. aprila 1943

Dve leti hladni grob Te krije
in spomin nam žalosti srce,
Bog odvzel soproga in očeta
in Tvoja pot se je končala.
V miru božjem sladko počivaj
in prosil tam Boga za nas.

Zalujoči ostali:

LOUISE, soproga;
FRANK, sin;

LOUISE, DOROTHY in OLGA, hčere.

Cleveland, O. 2. aprila 1945.

V BLAG SPOMIN

DRUGE OBLETNICE SMRTI NAŠE-
GA DOBREGA IN NEPOZABNEGA
OČETA IN STAREGA OČETA

Ignac Dolenc

ki je zatisnil svoje oči
30. marca, 1943.

Kako pozabit to gomilo,
kjer blago Tvoje spi srce,
ki nam brezmejno vdano bilo
ves čas do zadnjega je dne.

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
resnice sonce ne stemi,
tam sonce sreče Ti ne vgasne.

Tvoji ljubeci

OTROCI.

Cleveland, O. 2. aprila 1945.

Nekaj novega za gospodinje!

THE NEW T-SQUARE MILK BOTTLE
SAVES SPACE HANDLES and POURS EASIER

T-SQUARE
Euclid Race Dairy Co.

Nekaj povsem novega smo vpeljali v naši mlekarni.

Mleko namreč zdaj dovažamo v štirivoglatnih steklenicah, ki vzamejo manj prostora v vaši ledenici in ki so tudi veliko bolj priročne.

Mleko v teh steklenicah dobite v vseh naših prodajalnah, v naši mlekarni ali na našem vozu.

Za naročila pokličite:

Kenmore 0515.

515 East 200th St. Euclid, O.

V BLAG SPOMIN
DRUGE OBLETNICE SMRTI MOJE
NEPOBAZNE SOPROGE

Johanne Mivec

ki jo je Bog poklical v večno življenje 2. aprila 1943.

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
resnice sonce ne stemi,
tam sonce sreče ti ne vgasne.

Zalujoči:

JOHANN MIVEC, soprog.

Lemont, Ill. 31. marca 1945.

1876

1944

NAZNANILO IN ZAHVALA

Globoko potrli od prevelike žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je angel smrti posegel v našo družino in nam odvzel našo preljubljeno in nikdar pozabljeno soprogo in drago mater

Johano Intihar

ROJENA CIMPERMAN

ki je sprevidena s svetimi zakramenti po triletni bolezni zatisnila svoje mile oči in v Bogu zaspala večno spanje dne 27. februarja 1945 v starosti 69. let. Doma je bila iz Krvave peči, fara Rob.

Po opravljeni pogrebni sveti maši v cerkvi sv. Vida je bila dne 3. marca položena k večnem počitku na Calvary pokopališče.

Globoko hvaležni se želimo tem potom prirčno zahvaliti Rev. Victor Cimpermanu in Rev. Francis Baragi za tolažbo v bolezni in za podeljene svete zakramente. Ravno tako Rev. Victor Cimpermanu za molitve ob krsti pred pogrebom, za spremstvo iz Frank Zakrajšek pogrebne kapele v cerkev in na pokopališče, za opravljeno sveto mašo in cerkvene obrede. Obenem se tudi prirčno zahvaljujemo Rev. Francis Baragi in Rev. Andrew Andreju za navzočnost in asistenco pri sveti maši.

Prirčno se želimo zahvaliti vsem, ki so nam bili v prvo pomoč in tolažbo ter nam na en način ali drugi kaj dobrega storili v teh najbolj žalostnih in težkih dnevih. Obenem se tudi iskreno zahvaljujemo vsem, ki so prišli pokojno pokopit, vsem ki so čuli z nami in molili ob krsti ter se udeležili pogrebne svete maše in jo spremili na njeni zadnji poti na pokopališče.

Globoko hvaležni želimo izreči našo najprirčnejšo zahvalo vsem, ki so v zadnji pozdrav pokojni okrasili krsto s krasnimi venci, enako tudi vsem, ki so v njen blag spomin darovali za svete maše, ki se bodo brale za mirni pokoj blage duše, kakor tudi vsem, ki so dali svoje avtomobile na razpolago pri pogrebu, in vsem za dar v gotovini.

Ravno tako izrekamo našo iskreno zahvalo članicam društva Srca Marije in društvu Sv. Cecilije št. 37 S. D. Z. ki so se udeležile skupne molitve ter se poslovile od nje ob krsti in se udeležile pogrebne svete maše, posebno prirčna hvala pa članicam, ki so nosile krsto ter jo častno spremile do groba in položile k večnem počitku.

Našo prirčno zahvalo naj sprejme pogrebni zavod Zakrajšek Funeral Home za vso prijazno postrežbo in za lepo urejeno in izvrstno vodstvo pogreba.

Preljubljena in nikdar pozabljena soproga in mati, Bog Te je poklical k sebi in morala si nas zapustiti. Tolaži nas le misel, da si rešena trpljenja in odpočij se sedaj v zasluženem počitku. Ostala nam boš vedno v sladkem spominu in naj ljubi Bog usliši naše prošnje in Ti podeli večni mir v ameriški zemlji in nebeška luč naj Ti sveti.

Zalujoči ostali:

JOHN INTIHAR, soprog;

MARY, poročena Stefančič, hči;

JOHN, EDWARD, WILLIAM in JOSEPH sinovi; LEOPOLD, zet;

AGNES, MARY in MARTHA sinahe; WILLIAM VNUK.

Zapušča tukaj tudi zalujočega brata LOUIS CIMPERMANA,

v stari domovini pa štiri sestre in enega brata.

Cleveland, Ohio, 2. aprila, 1945.